

ดอกโศภโศภณคดีไทย ๑๒

โดย ชักกลอน ๕๗ ๒๗

๕๘-๓ บัณฑิตเอ๋ย

“บานเย็นบานสะพรั่งฝั่งสระบัว
เหมือนเย็นเข้าเหย้าอยู่กับน้อง
มะลิวัลย์พันระกำขึ้นแกมจาก
ได้สามวัดกรรมพรากรไปจากห้อง”

วรรณคดี: ขุนช้างขุนแผน (ตอนขุนช้างตามนางวันทอง)

ผู้ประพันธ์: สุนทรภู่

บัววิกตอเรีย Amazon water lily Royal waterlily บางที่เรียก บัวกระดัง
ใบกว้างใหญ่ ขอบใบยก ขึ้นตั้งตรง เด็กนั่งลง ตรงใบบัว ไม่กลัวจม

ชื่อลาติน Victoria amazonia ชื่อสามัญ ขานVictoria ดอกใหญ่สม
วงศ์Nymphaeaceae มีใบกลม หนามแหลมคม จมในน้ำ ตามก้านใบ

ดอกกลมใหญ่ ขยายกลีบบาน กาลราตรี กลิ่นหอมปรี่ สีขาวนวล ชวนหลงไหล
บานเต็มที่ สีชมพู ดูเพลินใจ ขึ้นหทัย ในวันเพ็ญ เต็มบัวบาน

พระพุทธองค์ ทรงเปรียบชี้ สีเหล่าบัว จิตมีดมัว บัวโคลนตม เต่าข่มขวัญ
ใช้ชีวิต ไร้ทิศใด ไปวันวัน กว่าจะผัน ผ่านพ่นน้ำ กรรมมากมี

เหล่าต่อไป บัวใต้น้ำ กรรมรอบตัว ฟูปลามัว เต่าขยำ ขยำขยี้
ยังต้องรอ แสงสว่าง สร้างชีวิ วันพรุ่งนี้ อาจมีผล พันปูปลา

เหล่าที่สาม ความหวังพริ้ม บัวปริ่มน้ำ พร้อมแบ่งบาน วันพรุ่ง ผดุงเหล่า
เหล่าที่เหลือ บัวเหนือน้ำ อร่ามตา บานเจิดจ้า ดวงตาเห็นธรรม เลิศล้ำชน

สถิตยพันธ์ ธรรมสถิตย

ใบบัวใหญ่เท่ากระดังมีขอบตั้ง เคยเห็นครั้งนั่งรถผ่านวังในหลวง
บัวอะไรใบใหญ่กว่าบัวทั้งปวง งามโชติช่วงบัววิกตอเรียจากแดนไกล

ดอกขาวนวลเปลี่ยนชมพูส้มแดง กลิ่นหอมแผงโรยรินฝั่งบึงไขว่
บานตอนเย็นจนรุ่งเช้าพราววิไล เพาะต้นใหม่ด้วยเมล็ดวิธีเดียว

ปลูกประดับในสวนกว้างกลางสระใหญ่ ขนาดใบ 1-2 เมตรสีเข้มเขียว
รับน้ำหนักได้ 70 กิโลเขียว ลอกก้านดอกเคี้ยวกรอบนำทำกับข้าวเอย

ดวงพร เดชกุลทอง

บัววิกตอเรียเรียงรายตามชายธาร ไบโอฟาร์ลอยปริ่มริมน้ำใส

ขอบกระดกยกสูงมองเห็นไกล คล้ายกับใครปูกระดั่งลงกลางธาร

สีแดงคล้ายจำไบอ่อนก่อนไหลล่ผุด ท้ายที่สุดสีเขียวแก่แผ่คล้ายจาน

แกร่งยิ่งนักรับน้ำหนักเด็กได้นาน ด้านล่างก้านพรางหนามแหลมใช้ป้องกัน

ดอกพ่นน้ำอร่ามแยมแจ่มสีขาว เบ่งบานคราวพลบค่ำจ๋าหอมปล้น

โซยยั่วเข้าภูมรินบินดอมกัน เคล้าพัลวันผสมเกสรอ่อนชมบัว

ครั้นยามสายคล้ายบานพานหุบลง รอค่ำลงจึงบานละลานทั่ว

จากสีขาวพราวเปลี่ยนชมพูบัว ท้ายแดงสลัวแล้วร่วงโรยลาไป

แพร่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดเด็ดยิ่งนัก ทั้งอาจจักแยกหน่อก็ทำได้

ทรงคุณค่าแห่งพืชสมุนไพโร ล้าเกินใดบัวล้ำค่าชูใจ

กุศล คำเพราะ

ขอส่งบัวสุดท้ายใช้ชื่อวิกตอเรีย แสนละเหี่ยเพเลี่ยใจหลากหลายนาน

เพราะตัวฉันนั้นไม่เห็นบัวมานาน แต่ก่อนกาลไม่สนใจอะไรบัว

มาวันนี้ต้องส่งกลอนการบ้าน บัวกระดั่งบัวบานสะท้านทั่ว

ก็ไม่รู้แต่งยังไงให้เป็นตัว ข้อมูลมั่วเอาไปตามใจนำ

บัวกระดั่งคงเห็นเป็นบัวใหญ่ เด็กนั่งได้ไม่จมหรือถล่ำ

เพราะใบใหญ่แข็งแกร่งไม่คะมำ เด็กนั้นซำนั่งยิ้มแยมแจ่มใสดี

บัววิกตอเรียมีชื่อภาษาอังกฤษ
มาเมืองไทยเห็นใบใหญ่อย่างนี้

อ่านสักนิด Amazon water lily.
เลยมีชื่อไม่หมองมัวบัวกระดังงา

ใครจะปลูกบัวนี้คิดดีหนอ

เพราะต้องมีบ่อใหญ่มากมากหนา

มายั้งเวลาบัวบานออกมา

จะไม่ครนาบัวกระดังงา

บัวสามสกุลที่ได้แต่งไปนี้

บัวหลวงมีบัวกระดังงาบัวสายไซร์

ขึ้นชื่อบัวมีคุณค่าจรไกล

เพราะคนไทยถวายพระมาเนิ่นนาน

ก็ขอจบเรื่องบัวมั่วจนแล้ว

วิกตอเรียแก้วก็อวสาน

ขอขอบคุณลุงโต้งที่ให้งาน

เพื่อสืบสานกานท์กลอนกระฉ่อนไกล

อานนท์ สรวิสูตร

Eugene Tang/BangkokSights.com Copyright 2009

เป็นราชินีแห่งไม้น้ำงามสง่า

เป็นสมญาดอกบัวงามยามเหนือน้ำ

เป็นสัญลักษณ์ความบริสุทธิ์ผุดผ่องงาม

คือดอกบัวอยู่เหนือน้ำงามสะดุดตา

บัวเป็นพืชน้ำล้มลุกปลูกในน้ำ

ดอกบัวงามพบทั่วไปเห็นได้ว่า

ในเขตร้อนอุ่นหนาวเจ้าเจ็ดจำ

กว่าโรยลาตายจมดินกินหลายปี

บัวที่ปลูกในไทยสระเล็กใหญ่

ขอบอกไว้มีสกุลต่อไปนี้

วิกตอเรียสกุลหนึ่งซึ่งใจดี

บัวสายน้องบัวหลวงพี่ตั้งนี่นา

วิกตอเรียบัวกระดังง์คงรู้จัก
เห็นได้บ่อยในสระน้ำงามติดตา

ใบใหญ่ยักษ์กลอยปริ่มน้ำงามนักหนา
ใบที่หนาทรงกระดังง์บ่งบอกนาม

ใบที่มีแดงคล้ำจำเปลี่ยนไป
ทรงกระดังง์วงใหญ่รูปหัวใจงาม

มาเป็นใบเขียวขจีปรีเหื่อน้ำ
ชวนติดตามต้องระวังหนามตรงก้านใบ

ดอกจะบานยามใกล้ค่ำถึงย่ำรุ่ง
ดอกแรกบานมีสีขาวพราววิไล

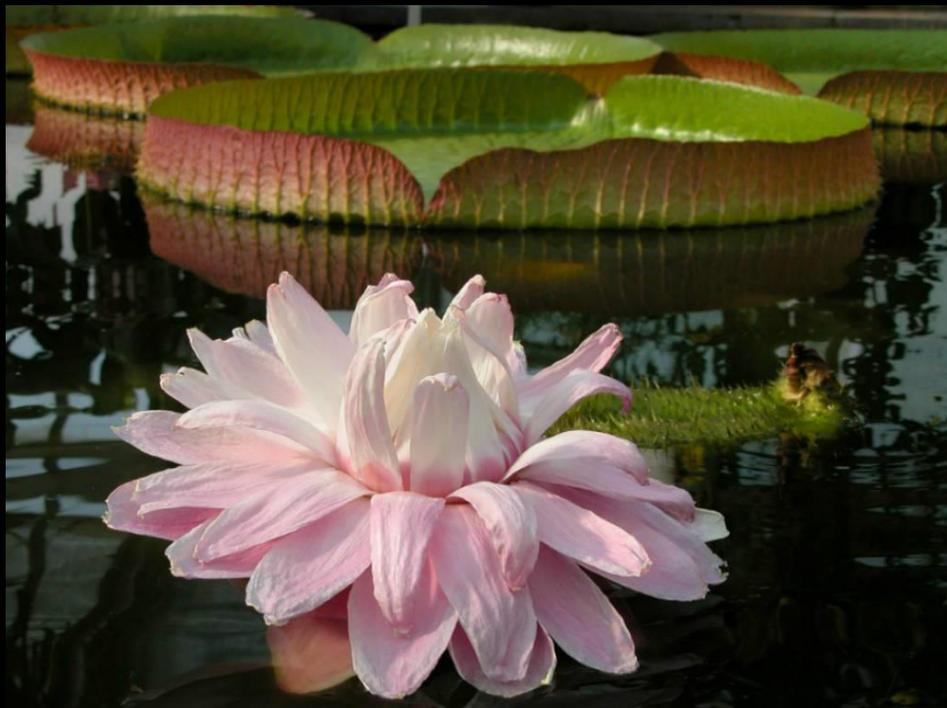
กลิ่นหอมฟุ้งดอกหุบบานยามวันใหม่
นานเปลี่ยนไปขาวชมพูสู่ม่วงแดง

ประโยชน์นั้นมีบ้างอย่างสองบัว
ก้านดอกบัวเขานำไปทำแกง

ปลูกให้ทั่วใช้ประดับในสระแสง
ไม่แสลงแฝงคุณค่าอย่าทำเหม็น

จตุพร สุวรรณปากแพรง

บัวกระดังง์ คงหมดภูมิ กลุ่มใจแท้
นั่งใจลอย คอยเพื่อนหนา น้ำตาคลอ

กำไม่แบ แลไม่เห็น เช่นนี้หนอ
โชคดีหนอ ขอเอ๋ยเอื้อน เยือนค้ำับ

วอนเพื่อนยา อย่าค้อนหนอ ขอลอกหน้อย
โปรดเมตตา กรุณานี้ ผมที่ครับ

สองมือน้อย ค่อยประนม ก้มลงกราบ
น้องค้ำับ รับแล้วนั้น มันใจมี

บัวนี้นั้น ใบบานเด่น เห็นชัดเนี่ย

“บัววิกตอเรีย Amazon water lily”

บัวกระดัง คงจำได้ ให้เปรมปรีดิ์

ดูแปลกดี ที่ฉั้นเห็น เด่นตรึงใจ

“ดอกกลมใหญ่ ขยายกลีบบาน กาลราตรี”

ขาวนวลนี้ สีสวยจาง ช่างสดใส

กลิ่นหอมหวาน ชวนดม ประโลมหทัย

ครานีกไชร้ ให้หวนหา น้องยานัก

“กลิ่นโชยชื่นรวยระริน กลิ่นเกสร”

ให้นึกย้อน สะท้อนใจ ได้ประจักษ์

เคยเดินคลอ พะนอน้อง สองเรารัก

อุปสรรค พลัดพรากเจ้า พี่เฝ้าครวญ

ต้องหน้าขึ้น ฝืนอกตรม ขมขื่นสุด

สัตตบุศ จุดใจเล่า ฝ้ากำสรวล

นึกย้อนเล่า สุขเราสอง น้องชี้ชวน

กลิ่นหอมอวล นวลสมร จรจากไกล

อนิจจัง วัตตะ สังขารานี้

ฉันรู้ดี มีเกิดดับ ลับลาได้

พบเพื่อจาก พรากแล้ว แฉวจากไป

ประทับใจ เก็บไว้หนอ ก้อเท่านั้น

ขอบคุณหลาย Walaiporn นักกลอนใหญ่

สถิตย์พันธ์ไชร้ ให้ลอกนี้ มีสุขสันต์

น่ารักจัง ช่างใจดี มีรางวัล

หนึ่งพันนั้น ฉันให้ครบ ปรบมือรัวๆ

โกวิท ธีรวิโรจน์

บัวสวยงามนามว่าบัวกระดัง

ใบกว้างตรงขอบยกตั้งทั้งมีหนาม

แหล่งที่มาอเมซอนป่าเรื่อนาม

ให้ดอกงามสดชื่นดูรื่นรมย์

นับเป็นบัวว่านวงศ์อุบลชาติ

งามพิลาสใบบุปรีมน้ำดูงามสม

วิกตอเรียงดงามยามขึ้นชม

นามนิยมราชินีที่ให้มา

มีลำต้นใต้ดินเป็นหัวใหญ่

ทั้งดอกใบบสวยเด่นเป็นนักหนา

ดอกแรกบานขาวเด่นเห็นงามตา

แล้วต่อมาเปลี่ยนเป็นแดงให้แจ่มจินต์

นับได้เป็นราชินีแห่งไม้น้ำ

เมื่อยามค่ำบานออกดอกโชยกลิ่น

ปลูกประดับบ้านไว้ได้ยลยิน

ฝั่งภูบิณเกล้าบัวงามอร่ามตา

อัญชลี ณ เชียงใหม่

ทุกครั้งที่สัญจรบนราชวิถี

มองไปที่ทางซ้ายหรือทางขวา

ขึ้นกับว่าจะไปหรือจะมา

เริ่มจาก"เขาดินวนา"ทางขวาตัว

จะมองเห็นพระตำหนัก"จิตรลดาจรูญฐาน"

เป็นถิ่นฐานที่ประทับพระเจ้าอยู่หัว

ที่ล้อมรอบด้วยกำแพงกั้นในตัว

แนวรอบริ้วเป็นคูน้ำกั้นอีกที

ตรงหัวมุมของแนวริ้วในสระน้ำ

ช่างงามล้ำเห็นกระดั่งลอยที่นี้

ยามแรกเห็นอัศจรรย์ในทันที

กระดั่งไรใหญ่เหลือที่จะพรรณนา

กระดั่งจริงหรือปลอมอะไรแน่

ช่างงามแท้สีเขียวเข้มด้วยละหนา

แถมเห็นนกบนกระดั่งด้วยละนา

จ้องจับปลาในธาราให้หน้าใจ

แถมหลังฝนเห็นน้ำกลิ้งในกระดิ่ง
เพิ่งจะรู้มันเป็นบัวจากแดนไกล

ดอกสีขาวบานคำถึงเช้ามืด
สองสามวันนับจากนั้นสีขาวจร

บัวพันธุ์นี้มีชื่อ"วิคตอเรีย"
แต่จำต้องให้ล้มเลิกลงไปพลัน

งามเหลือล้นยากจะเห็นได้ที่ไหน
อเมริกาใต้ในกลุ่มน้ำอะเมซอน

กลิ่นโชยชื่นรวยระรินกลิ่นเกสร
ถึงขั้นตอนเป็นชมพูและแดงพลัน

ใจละเหี่ยอยากจะปลูกได้ดั่งฝัน
หนึ่งเดียวนั้นที่ขาดนั้นคือสระเอย

วลัยพร แสนวนงษ์

